

Ткачук Б.О.

*студент юридичного факультету
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
Науковий керівник: Сербіна Н.О., к.ю.н.*

НОРМИ-ДЕФІНІЦІЇ ЯК ВИД СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НОРМ ПРАВА

Темою наукової роботи є «Норми-дефініції як вид спеціалізованих норм права». (1 СЛАЙД)

Множинність норм права породжує необхідність їх групування за певними критеріями. В залежності від функцій, що виконують норми права в механізмі правового регулювання, їх поділяють на основні (правила поведінки), і допоміжні - спеціалізовані (нетипові). До спеціалізованих (нетипових) норм права належать, зокрема, норми-дефініції. Норми-дефініції – норми, які містять визначення правових понять. [1, с. 292] Норми-дефініції є ваговою частиною понятійного інструментарію системи законодавства, яка сприяє її формальній визначеності. (2 СЛАЙД)

Метою дослідження є наукове вивчення і пізнання норм-дефініцій, а також з'ясування їх значення в правозастовчій діяльності поліції. (3 СЛАЙД)

На досягнення поставленої мети спрямовано виконання наступних завдань:

- встановити зміст поняття та класифікацію спеціалізованих норм права;
- визначити загальну характеристика норм-дефініцій як особливого виду спеціалізованих норм права;
- дослідити сучасні підходи до розуміння поняття норми-дефініції;
- визначити різноманітні критерії для класифікації норм-дефініцій;
- проаналізувати функції норм-дефініцій;
- визначити роль норм-дефініцій в правозастовчій діяльності національної поліції. (4 СЛАЙД)

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері формулювання та реалізації норм права. Предмет дослідження – норми-дефініції як один з видів спеціалізованих норм права. (5 СЛАЙД)

Категорія норми права беззаперечно вважається центральною конструкцією юридичної науки та практики. Норми права регулюють найбільш важливі суспільні відносини, і від того, яким чином чи в якій формі здійснюється це регулювання, залежить і сама можливість виконання завдань, для реалізації яких створені відповідні норми. Розуміння категорії норми права сучасними науковцям в цілому кардинально не різниться між собою. Тож норма права розглядається як вид соціальних норм, загальнообов'язкове правило поведінки, встановлене та забезпечуване державою. (6 СЛАЙД)

Важливим теоретико-прикладним аспектом дослідження норм права є їх класифікація. Множинність норм права породжує необхідність їх групування за певними критеріями. Такими критеріями можуть бути: роль в механізмі правового регулювання; предмет правового регулювання; основні методи правового регулювання; характер правового припису, що міститься в нормі; час дії; коло осіб, на які поширюється дія норми; дія в просторі; функціональна спрямованість; характер інформаційно-психологічної дії на особу; субординація у правовому регулюванні; функції права; суб'єкти правотворчості; спосіб об'єктивації; юридична сила; функції в процесі впливу на суспільство; ступінь визначеності прав і свобод суб'єктів та інші.

Проте виходячи з нашого предмету дослідження, вважаємо за доцільне приділити більше уваги поділу норм права на основні (конкретні) та спеціалізовані (нетипові). (7 СЛАЙД)

Правова визначеність законодавства як гарантія його якості спонукає законодавця до використання у текстах нормативних актів дефініцій з метою дотримання термінологічної єдності, чіткості формулювань, відсутності повторів. Дефініція – це стисле логічне визначення, яке містить найістотніші ознаки визначуваного поняття. Дефініції є вагомою частиною понятійного інструментарію системи законодавства, яка сприяє її формальній визначеності. Значення норм-дефініцій полягає у внесенні розуміння окремих юридичних понять для належної реалізації права в цілому та підвищення ефективності правового регулювання. Норми-дефініції виступають важливим інструментом побудови взаємозв'язку між нормотворцем, який закладає у норму-дефініцію відповідний зміст,

інтерпретатором норм права, якому норми-дефініції мають допомогти у з'ясуванні та роз'ясненні змісту норм права, а також суб'єктом реалізації норм права, задля діяльності якого власне здійснюється нормотворчість. (8 СЛАЙД)

Отже, функції норм-дефініцій – це завдання, напрямки впливу норм-дефініцій на суспільні відносини, в яких проявляється їх місце і роль в правовому регулюванні таких відносин. Ключовим завданням норм-дефініцій варто вважати внесення ясності у тексти нормативно-правових актів та забезпечення належної і ефективної реалізації норм права. (9 СЛАЙД)

Норми-дефініції відіграють важливу роль в правозастосовчій діяльності Національної поліції, наповнюючи змістом окремі правові категорії та сприяючи належному і законному функціонуванню правоохоронних органів. (10 СЛАЙД)

На основі викладеного матеріалу можемо зробити ряд висновків:

1. Множинність норм права породжує необхідність їх групування за певними критеріями.

2. В залежності від функцій, що виконують норми права в механізмі правового регулювання, їх поділяють на основні (правила поведінки), і допоміжні - спеціалізовані (нетипові). До спеціалізованих (нетипових) норм права належать, зокрема, норми-дефініції.

3. Нині існує значна кількість наукових підходів та підстав до класифікації норм-дефініцій. Чим більше уваги приділяється дослідженню правових визначень, тим якіснішим та доступнішим стає законодавство, хоча норми-дефініції як засіб юридичної техніки має й свої недоліки. Для ґрунтовнішого вивчення природи правових дефініцій слід також проаналізувати завдання (функції), які вони виконують.

4. Функції норм-дефініцій – це завдання, напрямки впливу норм-дефініцій на суспільні відносини, в яких проявляється їх місце і роль в правовому регулюванні таких відносин. Ключовим завданням норм-дефініцій варто вважати внесення ясності у тексти нормативно-правових актів та забезпечення належної і ефективної реалізації норм права.

5. У норм-дефініцій, застосовуваних Національною поліцією, не повинно бути жодного зайвого елемента. Кожне зайве слово або

конструкція несуть у собі потенційну загрозу розмити або змінити правовий зміст, внести у законодавчий текст нові смислові відтінки, призвести до двозначності, а значить і різночитання правової норми тими, хто шукає у законі прогалини. Найбажанішою для правозастосування є норма-дефініція, яка містить перелік найістотніших ознак поняття, відкинувши ті, що не мають значення для юридичної практики (правозастосування).

Тож норми-дефініції відіграють важливу роль в правозастосовчій діяльності Національної поліції, наповнюючи змістом окремі правові категорії та сприяючи належному і законному функціонуванню правоохоронних органів. (11 СЛАЙД)

Список використаних джерел:

1. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвеева. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.
2. Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 з наступними змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>.

Ушакова М. В.

курсант факультету №4

*Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків
Науковий керівник: Загуменна Ю. О., професор, к.ю.н., доцент*

ПРАВОСВІДОМІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК РІЗНОВИД ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ

Визначення шляхів підвищення рівня правової свідомості студентства в Україні не лише позитивно вплине на успішність соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку держави, а й забезпечить необхідну стабільність в державі [1, С. 24]. З метою вивчення рівня правосвідомості студентів юридичного, технічного та гуманітарного напрямку навчання проведено опитування (анкетування) серед студентів вищих навчальних закладів нашого міста. У ході дослідження ми опитали